

Eno samo zdravje

PIŠE:
TOMAŽ MIHELIČ

Dolgo sem načrtoval, da obudim spomin na eno mojih najljubših otroških poletnih aktivnosti. Medtem ko je večina sošolcev že veselo pakirala kovčke za družinski skok na morje, sem jaz komaj čakal, da pograbilim rdeče vedro in plastični lonček ter se v spremstvu vsaj enega od staršev podam v gozd. Tam me je čakalo kraljestvo prtilkavih grmičkov, na katerih so se skrivale majhne, okrogle, modro črne jagode z značilnim okusom in trdovratnim barvilom. Na Koroškem smo jih zaradi tega poimenovali kar črnice, saj so bile roke in usta po uspešni beri ali slastni pojedini močno obarvane. Prvi pravi sončen junijski vikend je bil zato idealen, da jo končno popiham med listavce in iglavce. V družbi prijatelja in njegove mame sem kakor neučakan otročaj navijal, da jo čim bolj zgodaj ucvremo v hosto. Že kot malčku so mi to pravilo vcepili v zavest, da je rana ura pri obiranju gozdnih plodov zlata vredna. In smo se povzpeli v višave in upanju, da naletimo na čim debelejšo borovnico. Kar skomine so mi preplavile telo, ko so se mi pred očmi slikali prizori iz osnovnošolskih let. Takrat smo si z nabiranjem in prodajo borovnic na tržnici prislužili prvo plačilo, z njim pa smo si lahko privoščili boljše opremo za naslednje šolsko leto. Torba in zvezki z najljubšimi risanimi junaki so bili znak, da je bila obiralna sezona zares uspešna, in moram priznati, da mi je šlo zelo zelo dobro od rok. Sicer sem se bolj od zapravljanja trdo prigarane denarja veselil prihoda domov in zaslužene sladkanja, kajti vsak kleni nabiralec si je zaslužil skodelico borovnic s sladkorjem. Vsebinsko smo tako dolgo mečkali, da je nastala najbolj slastna marmelada in smo jo z neznanjskim užitekopolizali do zadnje kapljice. Takrat se nam ni niti sanjalo, da so borovnice nekakšno super živilo, saj ga celo znanstveniki uvrščajo na prvo mesto med sadjem in zelenjavo. Obogatene z antioksidanti preprečujejo številne bolezni, antocianin, ki jim daje značilno barvo, pa varuje nevrone v možganih. So izjemen vir vlaknin, folne kisline, kalcija, C-vitamina, za nameček pa blagodejno vplivajo na zaviranje staranja. Marsikomu se zdi nabiranje borovnic silno zamudno in dolgočasno opravilo, v resnici pa je odlična terapija, ob kateri lahko razbremenite misli, se nadihate svežega gozdnega zraka in spoznate pravo vrednost teh najmanjših sadežev na svetu. Tisti, ki vihajo nos, ko izvejo, po kakšni ceni jih prodajajo nabiralci, jih v resnici še nikoli niso nabirali. To mi je dokazala dobra prijateljica, prepričana, da rastejo na drevu in so premahne, zato jih mirne vesti nadomesti z debelimi ameriškiimi, četudi vsebujejo do petkrat manj antocianina. Strah pred medvedji in klopi je marsikoga motiviral, da se namesto v naravno okolje odpravi ponje v trgovino in se naužije pesticidov. Jaz pa sem si naposled le priskrbel zalogo in napolnil zamrzovalnik z mojim najljubšim sadjem. Prsti so sicer videti, kot da bi mi jih kdo priprl med vrata, a okus in zdravilni učinki avtohtonih borovnic iz slovenskih gozdov so vredni še tako trdovratnih madežev.

Brez skrbi, z nekaj kapljicami limonovega soka boste zlahka odstranili sledi teh priljubljenih gozdnih plodov. FOTO: GULIVER/GETTY IMAGES

Pesnik postal turistični vodnik

Esad Babačić je pesnik. V najstniških letih je ustanovil odmevno novovalovsko punk skupino Via Ofenziva, kjer je bil pevec in tekstopisec. Pozneje je na filozofski fakulteti v Ljubljani študiral slovenščino in južnoslovenske jezike, bil novinar, pisec scenarijev in režiser na RTV Slovenija, igral deseterja v filmu Outsider in nosilno stransko vlogo v filmu Zvenenje v glavi, posnel leta 1998 nagrajen dokumentarec na Festivalu neodvisnega filma in videa Kozara–Ljubljana–Kozara ter pisal kolumne za različne časopise in revije. Izdal je skoraj 15 pesniških zbirk. In postal tudi – turistični vodnik.

Po obiskani punk turi, na kateri kolesarski pohodniki obiskujejo znane in manj znane punk točke, si je zdaj omislil še športno turo in ji nadel ime Slovenski športni čudež.

Na vprašanje, zakaj športna tura po Ljubljani ravno zdaj, Babačić odgovarja: »Zato ker bi morala Ljubljana takšno turo že zdavnaj zagagnati, saj vsako mesto, ki nekaj da na rekreativni in profesionalni šport, takšno posvetilo svojim junakom in junakinjam preprosto mora imeti. Še bolj pa zato, ker je 28. marca minilo točno petdeset let, odkar je košarkarski klub Olimpija zadnjič postal jugoslovanski prvak. A najbolj

Pesnik pred spominskim znamenjem Branku Bitencu na eni od točk punk ture po Ljubljani FOTO: OSEBNI ARHIV

i

Športno-turistična tura tujim in domačim ljubiteljem športa predstavi zgodbo o slovenskem športnem čudežu!

»Ljubljansko športno turo zato posvečamo kapetanu Ivu Daneuu, Žorgi, Jelovcu in drugim slovenskim mušketirjem, ki so v modrih dresih prejšnje države orali ledino naših športnih uspehov.«

seveda zato, ker je 24. maja minilo okroglega pol stoletja, odkar smo v košarki prvič postali svetovni prvaki. Svetovni prvaki! V košarki! In to v naši ljubljanski Hali Tivoli, v glavnem mestu takratne in današnje republike. Svetovni prvaki, zaradi katerih se je nemalo kdo začel ukvarjati s športom. Ljubljansko športno turo zato posvečamo kapetanu Ivu Daneuu, Žorgi, Jelovcu in drugim slovenskim mušketirjem, ki so v modrih dresih prejšnje države orali ledino naših športnih uspehov.«

Pesnik in športni zanesenjak Babačić dodaja: »Dežela Luke Dončića, Gorana Dragiča, Kopitarja, Rogliča, Tine Maze, še prej pa Leona Štuklja, Cerarja, Kržižaja, Petroviča, Mateje Svet, Urške Hrvat, Tišlarja, Oblaka, Popivode, Zlatka Zahovića, Katanca, bratov Bojovič, Vilšana ... si zaslužijo turo, na kateri bodo ljubitelji športa spoznali mnoge kraje in dogodke, ki so botrovali vsem tem čudežem.« **D. V.**

Kataya srečala veseljce

Za zdaj še 33-letna Katja Ajster, znana pod odrskim imenom Kataya, pa tudi kot Kataya Ayster, sicer tudi slovenska pevka, je pred nedavnim povedala, da piše knjigo. Že šest mesecev. Napovedala je, da se bo vsebina »dotikala, duhovnosti, zakona privlačnosti in podobnega ...« menda bo na kup zbrano vse, kar je doživela med meditacijo in v sanjah. Kot je zaupala javnosti, je za zapik doživela izkušnjo, ki je je bila deležna v iskanju odgovorov na svoja vprašanja. Menda je namreč imela, pozor, izkušnjo z veseljci! »Brela sem stike z njimi, a bom več o tem povedala v knjigi,« napoveduje Ajstrove. Menda to ni bilo za pusta. **D. W.**

6 mesecev že piše knjigo.

Vezni člen med Slovenijo in veseljci? FOTO: IGOR MALI

NE ME BASAT

Če sklanjaš besedo tank ...

PIŠE: PRIMOŽ KALIŠNIK

Če tri dni manjša v prestolnici in če odideš iz nje že v petek popoldne pred uradnim kolesarjenjem, in če se ob Muri družiš s prijatelji, od katerih te je čas odrezal za četrto stoletja, in se vrneš domov šele v nedeljo pod polnoč, te ponedeljkovo jutro res lahko preseneti. V tistih 25 letih, ko si prijatelje videl in čutil in mislil na njih. Živel pa v vzporednem svetu, se je spremenilo veliko manj kot pa doma od petka do ponedeljka.

Policija stoji pred besno množico, zdaj izza mask že švigajo pesti.

Nikoli nisem maral velikih množic. Še v tisti, ko se je prihajajoči Sloveniji na pot ob njej milih sojenicah brala majniška deklaracija, me je prikri-ta nervoza malce skrbelo.

Skrbele so me nekoč davno tudi tiste velike množice, ki so se zbirale po bivši državi in grozile, da pridejo v Slovenijo – veliko predobro poznam Balkan z ulice in najbolj nori del njegovega DNK, da bi ne vedel, kako malo je treba, da iz množice v trenutku nastane drhal in da vzklikanje ideologiji postane pleniški pohod.

Zato me je ponedeljkovo jutro neskončno razalostilo. Moja zelena pika sredi Evrope, nekakšna oaza miru, kljub narodovi nekako neskončno preprosti politični razdeljenosti, ta moja zelena pika postaja zabuhla od besa.

Veliko se je moralo nabrati v mladih, v zadnjih desetletjih, da so tako jezni. Dolgo se je nabiralo, zagotovo, in bilo je samo vprašanje časa, kdaj bo počilo. Mladi ne vedo, kaj bi, vedo pa, da nočejo biti podobni ta starim, ne onima doma, ne onim v službi in ne onim v javnem življenju.

Zdi se, da se v množici počutijo veliko bolj varne kot sicer.

Množica ima to lastnost, da ljudi ponese. V evforijo ali pa v veliko jezo.

Jezne množice mi niso všeč.

Tudi množica z najboljšimi nameni se lahko, če stopi na spolzka tla, spotakne.

Zato bi si iskreno želel, da množica kroži in pove, kaj misli, kaj čuti, kaj želi, nasilni prizori in kričanje in jok in stok pa me delajo žalostnega.

Tega v moji zeleni piki nisem želel gledati. Pa ne zato, ker sem jih bil že tudi sam v množici po krivici fasal. Od policajev, varnostnikov, skupine neslovensko govorečih barabinov, včasih sem se bralil ne glede na to, kdo je bil pred menoj, a po navadi nisem imel šans ...

Stal sem tudi že pred ljudmi, za katere sem vedel, da bom imel veliko srečo, če se izvlečem, samo eden bi planil in bi me še za v žaro morali zleptiti.

Bil sem na nepravih mestih in na nepravih mestih sem otreasal, tudi o politiki devetdesetih let prejšnjega stoletja, in če to storiš v bosanski hribih in se izkaže, da nisi govoril z muslimani, pač pa s Srbi iz najodročnejših vasi, ni v redu. Spoko okno sem ušel, da sem rešil glavo, skupil bi jih kakovostno in nekaj malega tudi zaslužen.

Nekaj malega torej vem, kaj je strah. Hūd strah.

A moj strah, da me bodo prafaktorirali, ni nič v primerjavi s strahom, ko vidim, da množica dobiva lastnosti, kot bi bila en besen človek.

Jezen človek, ki dolesj ni imel možnosti sprostiti svoje jeze.

To je kot če si v ringu in vidiš, da te človek, s katerim bi moral zgolj piliti prvine plemenite večšine, zbra na vsaj način nokavirati ali ti vsaj zlomiti rebra ali te tako po jetrih, da misliš, da te je z nožem, ker mu greš pač že dolgo na lučiča ... In da se bo to čez nekaj trenutkov zgodilo, ker je toliko močnejši in boljši.

Še večjo težavo ima človek, če ima večino svetovnonazorskih misli podobnih, kot jih ima

množica – zagotovo pa ti nikoli ne bo všeč, če kdo komu želi smrt. Ali človeku ali fenomenu.

Ne me basat, da je to v redu. To nobenemu vsaj za silo dostojnemu človeku ne more biti všeč.

To ni v redu.

Smrt prerada pride, če jo tako z ljubeznijo kličeš.

Kaj storiš, če si domoljub, imaš prepričanje socialnega demokrata skandinavske glave, če ... so bili tvoji predniki ali ateisti in sokoli in člani OF minus partija, partizani, ali pa so bili verni, domoljubi, in iskreno na strani prave odločitve med drugo vojno?

Če si si želel Slovenije, nisi pa nikoli sovražil Jugoslavije, če si vedel, da so farji ravno tako dobri kot orto zadrži ključavničarski komunisti in da so duhovniki lahko tudi taki, kot oni, ki so bili iskreni za socializem?

Če veš, da je bila druga vojna in nekaj let po njej po slovensko, bolje, med rojaki, tudi nekaj, kar bo težko izbrisati iz spominov?

Potem si zagotovo ne želiš nasilja. Ker razumeš boks, se bojiš narobe uporabljene moči.

Razumeš množico, a imaš veliko raje volitve kljub pajacem, ki padajo iz njih. Čeprav se včasih zdi, da so kot Ostržkovi abortirani sestrice in bratje.

K sreči sta dve Sloveniji. Tista v Ljubljani in tista druga, pri- in zunajmestna, velikokrat ruralna. Morda nekoliko preokor-na proti severu, morda nekoliko premelanholična proti vzhodu, morda nekoliko preležerna proti jugu, pa vendar je to velika

množica ljudi. Zdi se, da z veliko manj jeze.

A ne dobivamo samo dveh Slovenij, urbane in ruralne.

Dobivamo tudi jezno in agresivno in ultimativno Slovenijo, in tisto drugo, zaskrbljeno, dostikrat nezadovoljno, a vseeno sposobno jutranjega pozdrava z drugače mislečimi.

Ti dve Sloveniji si bosta vedno bolj vsakebdi.

Oni, ki to podpirajo in kurijo na obeh straneh, morajo vedeti, da so ponovno udarili s sekuro med dva brata in ju za dolgo ločili.

Bil sem ob Muri in se družil s prijatelji, od katerih te je čas odrezal za četrto stoletja in se vrnil šele v nedeljo pod noč; ponedeljkovo jutro te res lahko pahne v žalost.

Rad imaš ljudi, vse, vsi so ti enako pri srcu.

In le upaš, da bo veljala prijateljstva, tam od Mure.

»Nekega jutra, ko se zdani in se glave ohladijo, vsak odide svojo pot.«

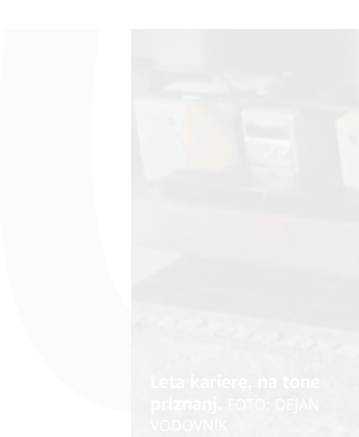
Zares verjamem v mlade, tudi v najbolj jezne in divje med tistimi iz množice. In prav zato si ne želim, da bi ne bili del nje.

Če bi si želel, da je tako, bi nekoč ne hrepenel po Sloveniji, si trudil prispevati vanjo in zanjo, in bi lahko imel domovino tudi v tisti nesrečni prejšnji državi.

Bojim pa se, da bi imeli potem namesto policije pred množico tanke. Če sklanjaš besedo tank, se lahko morda sliši tudi: »Tanka je pot do norosti.«

»Še večjo težavo ima človek, če ima večino svetovnonazorskih misli podobnih, kot jih ima množica – zagotovo pa ti nikoli ne bo všeč, če kdo komu želi smrt. Ali človeku ali fenomenu.«

Spomin na poroko FOTO: OSEBNI ARHIV

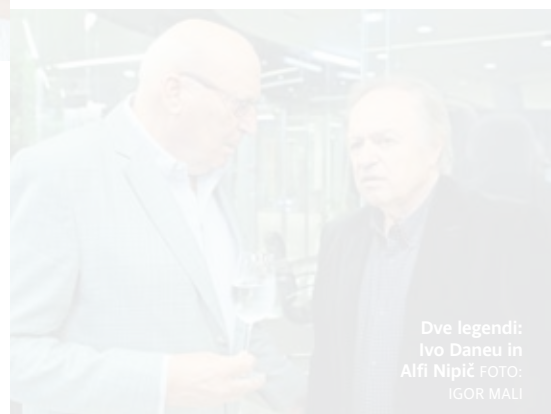
Leta kariere, na tone priznanj. FOTO: DEJAN VODOVNIK

»Marsikdo o meni ve več kot jaz sam.«

»Knjigo o 60 letih svoje kariere bom kmalu poslal v tiskarno,« pravi Alfi Nipič, legenda slovenske glasbe. Saj bi jo izdal prej, pravi, a je vse skupaj zastalo zaradi zdravstvenih težav in tudi nekaj malega zaradi koronavirusa. V knjigi, ki mu jo je pomagal spisati prijatelj, opisuje 60 let svoje kariere. »To ni malo. Navsezadnje imam veliko srečo, da sem to lahko doživel. Mnogi bodo ob branju celo presenečeni. Sicer pa niti ne vem, kaj ljudje vedo o meni in česa ne. Marsikdo mogoče o meni ve več kot jaz sam,« še zaupa ena res pravih legend slovenske glasbe. **D. W.**

Alfijeva knjiga gre v tiskarno

60 let kariere

Dve legendi: Ivo Daneu in Alfi Nipič FOTO: IGOR MALI